

Η θέση του ετερόρρυθμου εταίρου μετά την ισχύ του Ν. 4072/2012 –

Ερώτηση: Ποια η θέση του ετερόρρυθμου εταίρου μετά την ισχύ του Ν. 4072/2012;

Απάντηση: Για την ετερόρρυθμη εταιρία πρέπει να τονιστεί το γεγονός ότι, καθώς πρόκειται για εταιρία προσωπική με νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα, σε όσες περιπτώσεις δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη στο νόμο, εφαρμογής τυγχάνουν οι διατάξεις για την ομόρρυθμη εταιρία, όπως ορίζει το άρθρο 271 παρ. 2 του Ν 4072/2012. Επειδή όμως η ετερόρρυθμη δεν είναι ακραιφνώς προσωπική εταιρία, όπως η ομόρρυθμη, περιέλαβε ειδικότερες ρυθμίσεις, που αφορούν κυρίως στη νομική θέση των ετερόρρυθμων εταίρων.

Όσο για τις καινοτομίες των νέων ρυθμίσεων περί ετερόρρυθμης εταιρίας, πρέπει εν συντομία να αναφερθούν τα εξής: Σύσταση της εταιρίας και συνέπειες μη τήρησης των προβλεπόμενων διατυπώσεων δημοσιότητας

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη σύσταση ετερόρρυθμης εταιρίας είναι η σύναψη εταιρικής σύμβασης μεταξύ ενός τουλάχιστον προσώπου, που θα έχει την ιδιότητα του ομόρρυθμου εταίρου και ενός άλλου τουλάχιστον προσώπου, που θα έχει την ιδιότητα του ετερόρρυθμου εταίρου (άρθρο 271 παρ. 1).

Για την εταιρική σύμβαση πρέπει να τηρηθεί ο έγγραφος τύπος, καθώς αυτή πρέπει να καταχωρηθεί, όπως θα εκτεθεί ευθύς αμέσως, στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ). Δεύτερη προϋπόθεση για τη σύσταση ετερόρρυθμης εταιρίας είναι η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας, στις οποίες υπόκειται και η ομόρρυθμη εταιρία. Αυτό σημαίνει ότι απαιτείται καταχώρηση της εταιρικής σύμβασης στο ΓΕΜΗ, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία, που ορίζει ο νόμος, ως ελάχιστο περιεχόμενο της, ώστε να καταχωρηθούν και αυτά στο ΓΕΜΗ.

Η καταχώρηση πρέπει να γίνει με τη σύμπραξη όλων των εταίρων. Η ετερόρρυθμη εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα από την καταχώρησή της στο ΓΕΜΗ. Έτσι, η καταχώρηση έχει πλέον συστατικό χαρακτήρα για την απόκτηση νομικής προσωπικότητας από την ετερόρρυθμη, όπως και από την ομόρρυθμη εταιρία.

Όσο για τα στοιχεία της εταιρίας, που πρέπει να καταχωρηθούν στο ΓΕΜΗ, εκτός από αυτά που αναφέρονται για την καταχώρηση της ομόρρυθμης εταιρίας, πρέπει επιπλέον να καταχωρηθούν τα ονόματα, η διεύθυνση κατοικίας και η αξία της εισφοράς των ετερόρρυθμων εταίρων.

Στο ΓΕΜΗ πρέπει να καταχωρείται και κάθε μεταβολή των στοιχείων αυτών.

Όσον αφορά στη μη καταχωρηθείσα στο ΓΕΜΗ ετερόρρυθμη εταιρία, ο νόμος σήμερα ορίζει τα εξής: Όταν μια ετερόρρυθμη εταιρία έχει ξεκινήσει την

εμπορική της δραστηριότητα πριν από την καταχώρηση της στο ΓΕΜΗ, κάθε ετερόρρυθμος εταίρος ευθύνεται ως ομόρρυθμος για τα χρέη που δημιουργήθηκαν κατά το διάστημα αυτό, εκτός αν οι τρίτοι γνώριζαν ότι συμμετέχει στην εταιρία ως ετερόρρυθμος εταίρος. Κατά τα λοιπά, καθώς δεν υπάρχει περαιτέρω ειδική πρόβλεψη, πρέπει να γίνει δεκτό ότι για τη μη καταχωρηθείσα ετερόρρυθμη, ισχύουν όσα προβλέπει ο νόμος για τη μη καταχωρηθείσα στο ΓΕΜΗ ομόρρυθμη εταιρία.

Αυτό σημαίνει, πρώτον, ότι κατά τη λειτουργία της ετερόρρυθμης αυτής εταιρίας εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί ομόρρυθμης εταιρίας, δεύτερον, ότι η ετερόρρυθμη αυτή εταιρία έχει ικανότητα δικαίου και τρίτον, ότι έχει αυτή πτωχευτική ικανότητα.

Εταιρική επωνυμία

Για την επωνυμία της ετερόρρυθμης εταιρίας ο νόμος εισάγει σοβαρή καινοτομία, καθώς αυτή μπορεί να είναι στο εξής όχι μόνον υποκειμενική, δηλαδή να περιλαμβάνει τα ονόματα ενός ή περισσότερων ομόρρυθμων εταίρων, όπως συνέβαινε πριν από την ψήφιση του Ν 4072/2012, αλλά και αντικειμενική, δηλαδή να σχηματίζεται από το αντικείμενο της εταιρικής επιχείρησης.

Η προσθήκη των λέξεων «ετερόρρυθμη εταιρία» ολογράφως ή η σύντμηση «Ε.Ε.», σε αντίθεση με το προϊσχύον δίκαιο, είναι σήμερα υποχρεωτική. Εξάλλου, όπως συνάγεται από την παρ. 2 του άρθρου 272, που ορίζει ότι «αν στην επωνυμία ετερόρρυθμης εταιρίας περιληφθεί το όνομα ετερόρρυθμου εταίρου, τούτο έχει ως συνέπεια την απεριόριστη ευθύνη του, εκτός αν ο τρίτος που συναλλάχθηκε με την εταιρία γνώριζε ότι είναι ετερόρρυθμος εταίρος», δεν αποκλείεται να περιλαμβάνεται στην επωνυμία της ετερόρρυθμης εταιρίας και το όνομα ετερόρρυθμου εταίρου. Η ευθύνη του εταίρου αυτού θα επιβαρύνεται έναντι των καλόπιστων τρίτων, δεν θα επηρεάζεται όμως έναντι των τρίτων, που συνήψαν συναλλαγή με την εταιρία γνωρίζοντας την ιδιότητα του, ως ετερόρρυθμου και εν πάση περιπτώσει η παραπάνω επωνυμία δεν θα θεωρείται μη σύννομη.

Εσωτερικές σχέσεις της ετερόρρυθμης εταιρίας

Ενώ στο δίκαιο που ίσχυε μέχρι την ψήφιση του Ν 4072/2012, η νομική θέση του ετερόρρυθμου εταίρου, όσον αφορά τουλάχιστον στις εσωτερικές σχέσεις της εταιρίας, δεν διέφερε σημαντικά από αυτήν των ομόρρυθμων εταίρων, καθώς η συμμετοχή του στην εταιρία θεωρούνταν ότι υπόκειται καταρχήν σε ρύθμιση όμοια με αυτήν των ομόρρυθμων εταίρων, με τη νέα ρύθμιση η νομική θέση του ετερόρρυθμου εταίρου διαφοροποιείται.

Όπως ορθά είχε παρατηρηθεί η όμοια αντιμετώπιση των ετερόρρυθμων με τους ομόρρυθμους εταίρους δεν μπορούσε να δικαιολογηθεί επαρκώς, καθώς μεταξύ ομόρρυθμων και ετερόρρυθμων εταίρων υπήρχαν και σύμφωνα με τα

γενόμενα δεκτά στο προϊσχύον δίκαιο διαφορές, οι οποίες αφορούσαν στη νομική τους θέση στις σχέσεις μέσα στην εταιρία, αλλά κυρίως στις εξωτερικές σχέσεις της εταιρίας. Καθώς οι ετερόρρυθμοι συμμετέχουν σε αυτήν κυρίως με την εισφορά τους και έχουν περιορισμένη ευθύνη για τα εταιρικά χρέη, θα έπρεπε να θεωρούνται ότι έχουν και λιγότερα δικαιώματα, όπως και λιγότερες υποχρεώσεις από τους ομόρρυθμους εταίρους.

Διοίκηση της εταιρίας

Ο νομοθέτης προχώρησε πλέον σε ρητή διάκριση των αρμοδιοτήτων διοίκησης της ετερόρρυθμης εταιρίας, με χωριστή ρύθμιση, αφενός σε σχέση με τη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων και αφετέρου, σε σχέση με την εκπροσώπηση της εταιρίας. Δόθηκε έτσι τέλος στην αβεβαιότητα που υπήρχε εξαιτίας των περισσότερων απόψεων, που υποστηριζόταν στο προϊσχύον δίκαιο πάνω στα θέματα αυτά. Η διάταξη του άρθρου 274 ρυθμίζει την εξουσία διαχείρισης της εταιρίας υπό στενή έννοια, δηλαδή την διαχείριση που αντιδιαστέλλεται από την εκπροσώπηση της ετερόρρυθμης εταιρίας και αφορά στις εσωτερικές σχέσεις της. Η διάταξη του άρθρου 278 ρυθμίζει την αρμοδιότητα εκπροσώπησης της ετερόρρυθμης εταιρίας, δηλ. τις εξωτερικές σχέσεις της.

Σύμφωνα με το άρθρο 274, « ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν συμμετέχει στη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων, ούτε στη λήψη των αποφάσεων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση ». Έτσι, σε αντίθεση με το προϊσχύον δίκαιο και τη νομολογία, που δεχόταν ότι στη διαχείριση της εταιρίας υπό στενή έννοια συμμετέχουν, ως πραγματικοί εταίροι και οι ετερόρρυθμοι εταίροι, με τη νέα ρύθμιση προβλέπεται ότι αυτοί δεν συμμετέχουν ούτε στην εσωτερική διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων, ούτε στη λήψη των αποφάσεων.

Τούτο σημαίνει ότι η εξουσία διαχείρισης της ετερόρρυθμης εταιρίας και λήψης των αποφάσεων για τα σημαντικότερα ζητήματα που την αφορούν, ανήκει στους ομόρρυθμους εταίρους της. Πλην όμως, η ρύθμιση αυτή είναι ενδοτικού χαρακτήρα. Έτσι, αν για τις ανάγκες της εταιρίας θεωρηθεί σε συγκεκριμένη περίπτωση ότι είναι προτιμότερο να συμμετέχουν στη διαχείριση και στη λήψη των αποφάσεων και οι ετερόρρυθμοι εταίροι, δίδεται η δυνατότητα, με ειδική πρόβλεψη στο καταστατικό, να ανατεθεί και σε έναν ή περισσότερους από αυτούς η εν λόγω αρμοδιότητα.

Για τον τρόπο άσκησης των καθηκόντων των εταίρων κατά τη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων, καθώς δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη στο νόμο, πρέπει να εφαρμόζεται και για την ετερόρρυθμη εταιρία το άρθρο 254, που αφορά στη διαχείριση της ομόρρυθμης εταιρίας. Στη διάταξη αυτή προβλέπεται ότι, αν δεν υπάρχει διαφορετική ρύθμιση στο καταστατικό, δικαίωμα και υποχρέωση διαχείρισης της εταιρίας έχουν όλοι οι εταίροι. Πρόκειται για καθιέρωση του κανόνα της ατομικής διαχείρισης, του οποίου η εφαρμογή επιβάλλεται για λόγους τελεολογικούς και όσον αφορά στην ετερόρρυθμη

εταιρία, η οποία επίσης κινείται στο χώρο των εμπορικών συναλλαγών, που προϋποθέτουν ταχύτητα και ευελιξία κατά την άσκηση της διαχειριστικής εξουσίας .

Ειδική πρόβλεψη υπάρχει όσον αφορά στην άσκηση του δικαιώματος εναντίωσης από μέρους του ετερόρρυθμου εταίρου σε πράξη διαχείρισης, που ενεργεί άλλος εταίρος. Ο νόμος ορίζει ότι ο ετερόρρυθμος στερείται του δικαιώματος εναντίωσης, εκτός αν η πράξη του διαχειριστή υπερβαίνει τη συνήθη διαχείριση. Στην τελευταία περίπτωση, αν ο ετερόρρυθμος εταίρος ασκήσει το δικαίωμα εναντίωσης, ο διαχειριστής οφείλει να μην τελέσει την πράξη. Στο προϊσχύον δίκαιο για το θέμα αυτό δεν υπήρχε πρόβλεψη.

Με ειδική διάταξη, παρέχεται στον ετερόρρυθμο εταίρο δικαίωμα ελέγχου των εταιρικών λογαριασμών και των βιβλίων της εταιρίας, προβλέπεται όμως ότι, αν οι εταίροι το κρίνουν σκόπιμο, μπορούν με πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση, να απαγορεύσουν στον ετερόρρυθμο να ασκεί το δικαίωμα αυτό. Ακολουθεί ρύθμιση, η οποία απαγορεύει στον ετερόρρυθμο εταίρο να ενεργεί για δικό του λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτου πράξεις, που ανάγονται στο αντικείμενο της εταιρίας, δηλαδή πράξεις ανταγωνιστικές προς το σκοπό της. Στη συνέχεια όμως προβλέπεται ότι μπορεί να υπάρξει αντίθετη πρόβλεψη, δηλαδή μέσω της εταιρικής σύμβασης να επιτραπεί στον ετερόρρυθμο εταίρο η άσκηση τέτοιων ανταγωνιστικών πράξεων.

Κέρδη και ζημίες

Από πλευράς δικαιωμάτων περιουσιακής φύσης των ετερόρρυθμων εταίρων, όσον αφορά στο δικαίωμα για συμμετοχή τους στα κέρδη της εταιρίας, ο νόμος παραπέμπει στη ρύθμιση που ισχύει για τους εταίρους της ομόρρυθμης εταιρίας, δηλαδή στην διάταξη του άρθρου 255. Η διάταξη αυτή ορίζει ότι, εκτός αντίθετης συμφωνίας, οι εταίροι συμμετέχουν στα κέρδη της εταιρίας κατά το ποσοστό συμμετοχής τους σε αυτήν.

Όσον αφορά στη συμμετοχή των ετερόρρυθμων εταίρων στις ζημίες της εταιρίας, με ειδική ρύθμιση ορίζεται ότι συμμετέχουν αυτοί στις ζημίες μόνο μέχρι του ποσού της εισφοράς τους, πράγμα που συνάδει προς την περιορισμένη ευθύνη τους. Πάντως, και η εν λόγω διάταξη είναι ενδοτικού χαρακτήρα, καθώς είναι δυνατόν να συμφωνηθεί στην εταιρική σύμβαση η συμμετοχή ενός ετερόρρυθμου εταίρου στις ζημίες της εταιρίας για χρηματικό ποσό μεγαλύτερο από την εισφορά του, υπό την προϋπόθεση ότι το εν λόγω ποσό θα καθορίζεται με ακρίβεια.

Εξωτερικές σχέσεις της ετερόρρυθμης εταιρίας

Εκπροσώπηση της εταιρίας

Με ειδική διάταξη ο νόμος ρητά πλέον ορίζει ότι «ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν έχει εξουσία εκπροσώπησης της εταιρίας », πράγμα που σημαίνει ότι η αρμοδιότητα εκπροσώπησης της ετερόρρυθμης εταιρίας ανήκει στους ομόρρυθμους εταίρους. Διαφορά από το προϊσχύον δίκαιο αποτελεί το

γεγονός ότι η παραπάνω ρύθμιση αποτελεί διάταξη ενδοτικού δικαίου, καθώς, εισάγοντας νομοθετικά αυτό το οποίο ήδη συνέβαινε στην πρακτική των συναλλαγών, δίνει τη δυνατότητα στους εταίρους να προβλέψουν στην εταιρική σύμβαση ότι η εξουσία εκπροσώπησης της εταιρίας μπορεί να ανατεθεί και σε ετερόρρυθμο εταίρο. Τότε πάντως, για κάθε πράξη εκπροσώπησης από μέρους του, ευθύνεται αυτός ως ομόρρυθμος εταίρος . Ο αυστηρός αυτός κανόνας εφαρμόζεται έναντι των καλόπιστων τρίτων, όχι όμως και όταν ο τρίτος, που συναλλάχθηκε με τον ετερόρρυθμο εταίρο, γνώριζε την ιδιότητα του αυτή. Σήμερα, καθώς η διάταξη του άρθρου 278 περί εκπροσώπησης της εταιρίας είναι ενδοτικού χαρακτήρα, δίδεται ρητά η δυνατότητα ανάθεσης στον ετερόρρυθμο εταίρο της εξουσίας εκπροσώπησης της μέσω της εταιρικής σύμβασης. Εφόσον αυτός μεριμνήσει να γνωστοποιήσει στον τρίτο την ιδιότητα του ως ετερόρρυθμο εταίρου, απαλλάσσεται από τον κίνδυνο επιβάρυνσης της ευθύνης του. Καθώς δεν υπάρχουν ειδικότερες διατάξεις για τον τρόπο εκπροσώπησης της ετερόρρυθμης εταιρίας, πρέπει, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 271 παρ. 2, να εφαρμόζεται γι' αυτήν η ρύθμιση του άρθρου 257, που καθορίζει τον τρόπο εκπροσώπησης της ομόρρυθμης εταιρίας.

Ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου

Για την ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου, οι νέες ρυθμίσεις ορίζουν τα εξής: Όταν ο ετερόρρυθμος εταίρος έχει καταβάλει την εισφορά του στην εταιρία, δεν υπέχει έναντι των τρίτων ευθύνη για τα εταιρικά χρέη. Όταν όμως δεν έχει καταβάλει την εισφορά του, δηλαδή την οφείλει εν όλω ή εν μέρει, τότε ο ετερόρρυθμος ευθύνεται έναντι των τρίτων με την ατομική του περιουσία προσωπικά μέχρι την αξία της οφειλόμενης εισφοράς του. Πρόκειται για ευθύνη περιορισμένη, αλλά άμεση και εις ολόκληρο. Σε περίπτωση που θα εισέλθει στην εταιρία νέο πρόσωπο, σαν ετερόρρυθμος εταίρος μετά τη σύσταση της, προβλέπεται ρητά ότι αυτός θα ευθύνεται κατά τον ίδιο τρόπο και για τα χρέη που είχε δημιουργήσει η εταιρία πριν 6/10/2017 Η θέση του ετερόρρυθμου εταίρου μετά την ισχύ του Ν. 4072/2012 από την είσοδο του. Τέλος, ρητά προβλέπεται ότι οποιαδήποτε συμφωνία αντίθετη στο νόμο, όσον αφορά στην ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου, δεν μπορεί να αντιταχθεί προς τους τρίτους. Πρόκειται για κανόνα αναγκαστικού δικαίου, όπως είναι και η όλη ρύθμιση που αφορά στην ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου και τούτο, με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των συμφερόντων των τρίτων και της ασφάλειας των εμπορικών συναλλαγών. Για την περίπτωση κατά την οποία μια ετερόρρυθμη εταιρία ξεκινήσει τη λειτουργία της πριν από την καταχώριση της στο ΓΕΜΗ, όπως ήδη αναφέρθηκε, κάθε ετερόρρυθμος εταίρος ευθύνεται έναντι των τρίτων ως ομόρρυθμος για τα εταιρικά χρέη, που δημιουργήθηκαν από την έναρξη λειτουργίας της μέχρι την καταχώριση της, εκτός αν οι τρίτοι γνώριζαν την ιδιότητα του. Το ίδιο ισχύει και αν ένα πρόσωπο εισήλθε στην εταιρία σαν ετερόρρυθμος εταίρος στο ενδιάμεσο διάστημα μεταξύ έναρξης λειτουργίας και καταχώρισης της εταιρίας στο ΓΕΜΗ.

Μεταβολές στα πρόσωπα των εταίρων

Μεταβίβαση της εταιρικής συμμετοχής

Ο νόμος δεν κάνει λόγο για μεταβίβαση της εταιρικής συμμετοχής στην ετερόρρυθμη εταιρία, ως εκ τούτου πρέπει να εφαρμοστεί η ρύθμιση που ισχύει για το θέμα αυτό στην ομόρρυθμη εταιρία. Καθώς η εταιρική συμμετοχή ανάγεται σε περιουσιακό αγαθό, θεωρείται αυτή μεταβιβάσιμη εν όλω ή εν μέρει, εφόσον υπήρξε σχετική πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση ή εφόσον συναινούν προς τούτο όλοι οι εταίροι. Για κάθε μεταβολή σε σχέση με τα πρόσωπα, τόσο των ομόρρυθμων όσο και των ετερόρρυθμων εταίρων της ετερόρρυθμης εταιρίας, πρέπει να λάβει χώρα τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης και τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας, που επιβάλλει ο νόμος, δηλαδή καταχώριση της στο ΓΕΜΗ.

Συνέπεια της μεταβίβασης της εταιρικής συμμετοχής του ετερόρρυθμου εταίρου είναι ότι ο αποκτών νέος εταίρος υπεισέρχεται σαν ετερόρρυθμος στη νομική θέση του εταίρου που αποχώρησε, πράγμα που ισχύει τόσο, όσον αφορά στις υποχρεώσεις, όσο και όσον αφορά στα δικαιώματα του. Αν ο αποχωρήσας εταίρος δεν είχε καταβάλει την εισφορά του στην εταιρία, η υποχρέωση αυτή μεταβιβάζεται μαζί με την εταιρική συμμετοχή στον νέο εταίρο. Για λόγους τελολογικούς πρέπει να γίνει δεκτό ότι για την καταβολή της εισφοράς, υπέχουν στο εξής παράλληλη ευθύνη και οι δύο έναντι της εταιρίας. Έναντι των εταιρικών δανειστών πάντως, η ευθύνη του αποχωρήσαντος εταίρου ισχύει μόνο για τα χρέη, που είχαν δημιουργηθεί μέχρι την αποχώρηση του και τη δημοσίευση της στο ΓΕΜΗ.

Αν αντίθετα ο αποχωρήσας ετερόρρυθμος εταίρος είχε καταβάλει την εισφορά του, η μεταβίβαση της εταιρικής συμμετοχής δεν συνεπάγεται ευθύνη για τα υπάρχοντα κατά την αποχώρηση του εταιρικά χρέη. Τούτο, δεδομένου ότι δεν υπήρξε επιστροφή της εισφοράς του από μέρος της εταιρίας, αλλά την αξία της κατέβαλε σε αυτόν ο νέος εταίρος. Σε περίπτωση κατά την οποία ο αποχωρήσας ετερόρρυθμος εταίρος είχε απεριόριστη ευθύνη έναντι των καλόπιστων τρίτων, διότι το όνομα του είχε περιληφθεί στην εταιρική επωνυμία ή διότι είχε ανατεθεί σε αυτόν η εκπροσώπηση της εταιρίας, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η απεριόριστη ευθύνη του έναντι των εν λόγω τρίτων δεν μεταβιβάζεται στον νέο ετερόρρυθμο εταίρο, αλλά συνεχίζει να ευθύνεται ο ίδιος απεριόριστα έναντι των τρίτων και μετά την έξοδο του από την εταιρία. Τούτο επειδή η εν λόγω ευθύνη συναρτάται με περιστατικά, που αφορούν στο πρόσωπο του εταίρου, που μεταβίβασε την εταιρική του συμμετοχή. Οι εναντίον του πάντως αξιώσεις των τρίτων υπόκεινται στη σύντομη παραγραφή των πέντε ετών, υπό τις προϋποθέσεις της διάταξης του άρθρου 269.

Είσοδος νέου εταίρου

Στην ετερόρρυθμη, όπως και στην ομόρρυθμη εταιρία, είναι δυνατόν να εισέλθει νέος εταίρος μετά τη σύσταση της, εφόσον τούτο προβλέπεται στο καταστατικό ή εφόσον ληφθεί ομόφωνη απόφαση από τους εταίρους. Την

είσοδο του πρέπει να ακολουθήσει τροποποίηση του καταστατικού και καταχώρισή του στο ΓΕΜΗ. Ο νέος εταίρος πρέπει να καταβάλει στην εταιρία την εισφορά του, η οποία, όπως ήδη αναφέρθηκε, είναι υπέγγυα σε όλα τα εταιρικά χρέη, δηλαδή και σε αυτά που είχαν δημιουργηθεί πριν από την είσοδο του στην εταιρία.

Αντίθετη συμφωνία δεν μπορεί να αντιταχθεί στους τρίτους.

Αποχώρηση εταίρου

Αποχώρηση εταίρου μπορεί να λάβει χώρα είτε με την εκούσια έξοδο του είτε με τον αποκλεισμό του.

α. Κάθε ετερόρρυθμος εταίρος μπορεί με δήλωσή του προς την εταιρία και τους λοιπούς εταίρους να εξέλθει εκουσίως από αυτήν. Τούτο δεν είναι δυνατόν να συμβεί, αν στην εταιρική σύμβαση έχει περιληφθεί διαφορετική πρόβλεψη, πράγμα που πρέπει να γίνει δεκτό κατ' εφαρμογή του άρθρου 261 παρ. 1 περί ομόρρυθμης εταιρίας, εφόσον οι διατάξεις που ρυθμίζουν την ετερόρρυθμη εταιρία δεν περιλαμβάνουν ειδική ρύθμιση.

β. Για την περίπτωση αποκλεισμού εταίρου ετερόρρυθμης εταιρίας, καθώς δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη στο νόμο, εφαρμόζονται επίσης τα οριζόμενα σε σχέση με τον αποκλεισμό εταίρου ομόρρυθμης εταιρίας.

Ουσιαστική προϋπόθεση είναι να συντρέχει σπουδαίος λόγος αποκλεισμού του εταίρου, ο οποίος να συνίσταται σε υπαίτια παράβαση των εταιρικών υποχρεώσεων του, το δε αίτημα περί αποκλεισμού πρέπει να υποβληθεί στο δικαστήριο από μέρος όλων των λοιπών εταίρων.

Περάτωση της ετερόρρυθμης εταιρίας

Λύση της εταιρίας

Πριν από την αναφορά στους λόγους λύσης της ετερόρρυθμης εταιρίας, πρέπει να τονιστεί και πάλι ότι οι μεταβολές στα πρόσωπα των εταίρων, όπως και η καταγγελία της εταιρίας, δεν αποτελούν πλέον λόγους λύσης της. Κατά τις νέες ρυθμίσεις ισχύουν τα εξής:

α. Όταν σε μια ετερόρρυθμη εταιρία υπάρχει ένας μόνον ομόρρυθμος εταίρος, η έξοδος του από την εταιρία έχει σαν συνέπεια τη λύση της, καθώς δεν είναι δυνατόν να συνεχίσει αυτή να λειτουργεί χωρίς έναν τουλάχιστον ομόρρυθμο εταίρο. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση αποκλεισμού από την εταιρία ή θανάτου του μοναδικού ομόρρυθμου εταίρου. Είναι δυνατόν πάντως στις περιπτώσεις αυτές να αποφευχθεί η λύση και να συνεχίσει τη λειτουργία της η ετερόρρυθμη εταιρία, εφόσον μέσα σε χρονικό διάστημα δύο μηνών, ένας από τους ετερόρρυθμους εταίρους καταστεί ομόρρυθμος ή εφόσον εισέλθει στην εταιρία νέος εταίρος, ως ομόρρυθμος.

Απαραίτητη προϋπόθεση και για τις δυο περιπτώσεις είναι η αντίστοιχη τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης και η καταχώρησή της στο ΓΕΜΗ μέσα

στο ίδιο χρονικό διάστημα. Πρόκειται για πρόβλεψη ανάλογη προς αυτήν του άρθρου 267, που αφορά στην ομόρρυθμη εταιρία και δίνει τη δυνατότητα συνέχισης της λειτουργίας της, έστω και με ένα μόνον εταίρο (μονοπρόσωπη εταιρία), για σύντομο χρονικό διάστημα, δηλαδή για δυο μήνες, εφόσον μέσα στο διάστημα αυτό εισέλθει στην εταιρία δεύτερος εταίρος και δημοσιευτεί η είσοδος του στο ΓΕΜΗ.

Και οι δυο παραπάνω ρυθμίσεις απηχούν τη σύγχρονη τάση διατήρησης της εταιρικής επιχείρησης.

β. Λύση της ετερόρρυθμης εταιρίας επέρχεται και για τους λόγους, για τους οποίους επέρχεται η λύση της ομόρρυθμης εταιρίας δηλαδή α. με την πάροδο του χρόνου διάρκειας της, β. με απόφαση των εταίρων, γ. με την κήρυξή της σε πτώχευση και δ. με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση εταίρου, εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος.

Για την τελευταία περίπτωση αρμόδιο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας. Με σκοπό και πάλι τη διάσωση της εταιρικής επιχείρησης και τη δυνατότητα συνέχισης της σε περίπτωση πτώχευσης, η διάταξη του άρθρου 266, που αφορά στην ομόρρυθμη, μπορεί να εφαρμοστεί και για την ετερόρρυθμη εταιρία, ώστε να αποτραπεί η λύση της. Το άρθρο 266, με τίτλο « συνέχιση της εταιρίας », προβλέπει ότι σε περίπτωση πτώχευσης της ομόρρυθμης εταιρίας, εφόσον υπάρξει ομόφωνη απόφαση των εταίρων, μπορεί να συνεχιστεί αυτή μετά τη δικαστική επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσής της ή μετά την πτωχευτική της αποκατάσταση.

γ. Τέλος, στην εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπονται και άλλοι λόγοι λύσης της ετερόρρυθμης εταιρίας. Τέτοιοι λόγοι δεν αποκλείεται να είναι και γεγονότα, που αφορούν σε μεταβολές στα πρόσωπα των εταίρων (ο θάνατος, η πτώχευση εταίρου, η θέση εταίρου υπό δικαστική συμπαράσταση) ή και η καταγγελία της εταιρίας από μέρος εταίρου. Τη λύση της εταιρίας πρέπει να ακολουθήσει εν πάση περιπτώσει καταχώρηση της στο ΓΕΜΗ. Η τήρηση του κανόνα αυτού έχει ιδιαίτερη πρακτική σημασία για τους εταίρους, επειδή από την καταχώριση αρχίζει να υπολογίζεται η πενταετής παραγραφή των αξιώσεων των εταιρικών δανειστών εναντίον τους.

Εκκαθάριση της ετερόρρυθμης εταιρίας

Σε περίπτωση λύσης της ετερόρρυθμης εταιρίας ακολουθεί η εκκαθάριση της. Όπως όμως και στην ομόρρυθμη εταιρία, η εκκαθάριση δεν επιβάλλεται ως υποχρεωτική μετά τη λύση της εταιρίας, αλλά ο νομοθέτης, για λόγους σκοπιμότητας, επαφίεται στη βούληση των εταίρων να λάβουν σχετική απόφαση, πράγμα που μπορεί να συναχθεί και από τη διάταξη του άρθρου 281 παρ. 2. Στη διάταξη αυτή προβλέπεται ότι «αν μετά τη λύση της ετερόρρυθμης εταιρίας ακολουθήσει εκκαθάριση», τότε, καθήκοντα εκκαθαριστή μπορεί να ασκήσει και ο ετερόρρυθμος εταίρος, είτε μόνος του είτε μαζί με άλλους εταίρους, πράγμα που γινόταν δεκτό και υπό το προϊσχύον δίκαιο.

Ο παραπάνω κανόνας είναι πάντως ενδοτικού χαρακτήρα και δεν ισχύει, αν υπήρξε διαφορετική πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση. Σε περίπτωση που θα διοριστεί σαν εκκαθαριστής ετερόρρυθμος εταίρος, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ανάμιξη του στην εκκαθάριση δεν επηρεάζει το περιορισμένο της ευθύνης του. Αυτό όμως ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι έχει δημοσιευτεί στο ΓΕΜΗ η λύση της εταιρίας και τα ονόματα των εκκαθαριστών, ούτως ώστε να έχουν οι τρίτοι τη δυνατότητα να λάβουν γνώση ότι η εταιρία βρίσκεται στο στάδιο της εκκαθάρισης.

Τούτο επειδή, αν δεν έχει προηγηθεί η εν λόγω καταχώριση, υπάρχει κίνδυνος να δημιουργηθεί στους τρίτους η εντύπωση ότι η εταιρία λειτουργεί κανονικά και ότι ο εταίρος που την εκπροσωπεί είναι ομόρρυθμος και συνεπώς έχει απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρίας. Για την εξασφάλιση της προστασίας των συμφερόντων των τρίτων, πρέπει τότε να τύχει εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 278 παρ. 2 εδ. 2, οπότε και ο εκκαθαριστής – ετερόρρυθμος εταίρος θα ευθύνεται σαν ομόρρυθμος, εκτός αν ο τρίτος που συνήψε με αυτόν συναλλαγή, γνώριζε την ιδιότητα του. Κατά τα λοιπά, για την εκκαθάριση της ετερόρρυθμης εταιρίας εφαρμόζονται οι διατάξεις, που ρυθμίζουν την εκκαθάριση της ομόρρυθμης εταιρίας.

Μετά το πέρας της εκκαθάρισης, η εταιρία, σαν νομικό πρόσωπο, πρέπει να διαγραφεί από το ΓΕΜΗ, τα δε βιβλία και τα έγγραφα της πρέπει να παραδοθούν προς φύλαξη σε έναν από τους εταίρους ή σε τρίτο, σύμφωνα με το άρθρο 268 παρ. 5 περί ομόρρυθμης εταιρίας, εφόσον για την ετερόρρυθμη δεν υπάρχει ειδικότερη ρύθμιση.

Μετατροπή της ετερόρρυθμης εταιρίας σε εταιρία άλλου τύπου

Μετατροπή της ετερόρρυθμης σε ομόρρυθμη εταιρία

Η ετερόρρυθμη εταιρία μετατρέπεται αυτομάτως σε ομόρρυθμη και συνεχίζει να λειτουργεί σαν ομόρρυθμη, αν λόγω εξόδου, αποκλεισμού ή θανάτου του μοναδικού ετερόρρυθμου, παύσει να υπάρχει σε αυτήν ετερόρρυθμος εταίρος. Μετατροπή ετερόρρυθμης εταιρίας σε ομόρρυθμη μπορεί να λάβει χώρα επίσης, μετά από σχετική ομόφωνη απόφαση των εταίρων. Και στις δυο περιπτώσεις, το γεγονός της μετατροπής πρέπει να καταχωρηθεί στο ΓΕΜΗ.

Μετατροπή της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης σε ετερόρρυθμη εταιρία

Η Επιτροπή Σύνταξης έκρινε σκόπιμο, τέλος, με την ευκαιρία της νέας ρύθμισης για τις προσωπικές εμπορικές εταιρίες, να εισαγάγει και διάταξη, με την οποία προβλέπεται η μετατροπή της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρία, καθώς ήταν η μόνη περίπτωση μετατροπής γνωστών εταιρικών τύπων, που δεν είχε τύχει ως τότε νομοθετικής ρύθμισης. Ως πρότυπο χρησιμοποιήθηκε το άρθρο 66α του ΚΝ

2190/1920, το οποίο προστέθηκε με το Ν 3604/2007 και ρυθμίζει τη μετατροπή ανώνυμης εταιρίας σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρία. Προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος είναι, πρώτον, η λήψη ομόφωνης απόφασης από τους εταίρους της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης και δεύτερον, η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας, που ορίζει ο νόμος (άρθρο 283). Πριν από την ολοκλήρωση των διατυπώσεων δημοσιότητας, η μετατροπή δεν παράγει κανένα αποτέλεσμα.